

Narodnoobrambni Vestnik

Slovinci in Slovenke, spominjajmo se 50 letnice smrti slovenskega apostola Antona Martina Slomška!

„Naših prednikov vrlih čestiti spomin, je živelj narodnega duha.“

Anton Martin Slomšek.

Dne 24. septembra leta 1862. ob deveti uri zvečer je, da govorimo s takratnimi „Novicami“, „kakor strela z jasnega neba nenadoma žalostna vest iz Maribora udarila domovino“ — zatislil je svoje oči v 62. letu svoje starosti prvi knezoškof lavantinski Anton Martin Slomšek. Narod slovenski od Mure do Save, od koroške do ogrske meje je bridko jokal. Ko so zvonovi zapeli žalostno pesem pri farnih cerkvah in podružnicah, je ljudstvo bežalo v cerkve in med solzami se priporočevalo priprošnjam Antona Martina Slomška, „kajti pokojni vladika Anton Martin Slomšek“ — tako je govorilo ljudstvo — „bili so nam pravi **apostol!**“ In Davorin Terstenjak je takrat pred 50 leti, ko je Slovincem javljal smrt moža, „ki ja domovina prištevava najljubšim sinovom svojim in vladikom v najzlahtnejšem spominu“, zapisal našim očetom, nam in zanamcem:

„Slovenski narod, ti pa ne zabi Njihovih lepih naukov; blaženi duh Njihov pa naj nad narodom slovenskim čuje in bdi, da bode si svest mirom živo svoje narodne vrednosti, poln blagega narodnega ponosa, akor so bili rajni slavni cerkveni vladika in neumrljivi rodoljub slovenski Anton Martin Slomšek.“

Ob 50 letnici smrti Antona Martina Slomška naj stopi zopet živo pred čí ljudstva veliki pomen tega moža za probujo našega naroda in za naš arodni razvoj. Vredno se delo Antona Martina Slomška pridružuje delu v. Cirila in Metoda, bil je pravi apostol Slovencev v naši najkritičnejši obi. Kar sta bila Slovincem sv. Ciril in Metod v prejšnji dobi, to je il Anton Martin Slomšek v novi dobi. Prve njegove besede arodu so bile s prestola lavantinskih škofov: „Bratje in sestre moje! **lovenec bom Slovincem umne besede iz ljubezni matere ovoril v slovenskem jeziku, katerega je tudi sv. Duh apotolom govoriti dal.**“

In narodov buditelj je klical narodu: „**Domovina je naša ljuba mati!**“ — „**Najčistejših čustev človeških in najlepših eno je aklonjenost do jezika maternega, čigar mili glasovi so zemljana zavesti spravili. Spomin na zibel otroških dni, na ljubljeno domačijo um je milo tolažilo na potu življenja našega in ljubezen do svojega aroda more in mora biti eden najdragocenejših biserov v ednostnem vencu vsakega moža.**“ — „**Med vsemi jeziki mora lovincem naš materni jezik najljubši biti!**“ — „**Beseda ma- rna je vseh dobrot največja dobrota.**“

Slovincem je dajal poguma v trdih takratnih časih:

„Le naj ropoče in bobni,
Iz tisoč topov naj gromi,
Naj kroglje križem švigajo,
Slovinci ne pobegnejo!“

Anton Martin Slomšek je bil, ki je prvi odločno zaklical vsem zun- njim in notranjim sovražnikom naroda:

„**Pustite Slovincem dve reči, ki sta nam dragi kot svetle i, katoliško vero in pa besedo materno. Pade naša prava ra, pade tudi naša sreča, smo trdi Slovinci, bomo tudi esti kristijani. In to nam Slovincem čez vse velja.**“

Narodov modri učitelj je narod učil: „Vrli Slovinci, ne pozabite, ste sini matere Slave; naj Vam bo drago materno blago: sveta a in pa beseda materna! Prava vera bodi Vam luč, materni ik bodi Vam ključ do zveličanske narodne omike.“

Mož pravice je klical:

„Za pravico in resnico trdno stati
Hoč'no tudi mi, da bode slava naša mati.“

Mož takih besedi je klical zlate besede, katere naj bi posebno vpo- rali narodni naši nasprotniki: „Vsaka istinita domovinska ljubav onoisto tvo tudi pri drugih narodih dopušča, jih spoštuje in časti.“ — „Narodi

so kakor veje enega drevesa, ter ne smejo eden drugega ovirati.“ — „Kar nočeš, da bi drugi tebi storili, tudi ti drugemu ne stori“ — zato: „Naj bi vendar vsi navdušeni rodoljubi nikdar ne zabili biti vselej tudi goreči in odkritosrčni kristijani.“

Zato pa je bil Anton Martin Slomšek goreč **nasprotnik nemšku- tarije, izdajstva na narodu:** „Nemškutarija v šoli je morija zlahtnega srca in pa blagega slovenskega duha. Iz takih nemškutarskih šol prirastejo mladi bahači, pa stari berači, perteni kmetiški gospodje, pa slabi orači in gospodarji za jokati. Znajo debelo govoriti, dobrega storiti pa malo.“ In njegove besede o graji nemškutarjev veljajo še danes: „Rojen Slovevec, ki svoj narod zafaji, je podoben pogreti jedi, ki nobenemu zdrava ni; tak človek svojega rodu zlahtne lastnosti pozabi in se nemških slabosti privadi in je kakor preoblečen vran od vseh zaničevan.“

Takrat, ko je pikre besede govoril zaničevalcem Slovencev, „derhali, ki želi Slovence v duševni temi pustiti, svojim pa nemško kulturo ali omiko usiliti, naj bi ubogo ljudstvo za nos vodili“, je Anton Martin Slomšek izpregovoril besede, ki so tudi še danes program Slovencev:

„**Slovinci nočemo nobene vojske in prepira ne iščemo, ampak le svoje pravice.** Ne zamerite, blagi Nemci, moje grajavke; ona le grde nemškutarje zadeva in kara naše izdajavce. Slovinci in Nemci smo Avstrijanci, enakopravnost naj bo naš pas in pa krščanska ljubezen! **Enake dolžnosti hočemo voljno nositi, pa tudi zavživati enake pravice** in ljubi mir bo med nami doma. Bomo vsi avstrijski narodi v lepem kolu ravnopravnosti stali, se nas bodo sovražniki bali; **mogočna Avstrija** bo, kar je bila: Evrope pravična vodilja. Slava ji: enojni, veliki Avstriji.“

Čisti vzor nesebičnosti, požrtvovalnosti do naroda je v preprostih besedah Antona Martina Slomška: „Dam narodu, kar imam.“

Mož, ki je klical Slovincem: „**Ne bodi Vas sram, da ste Slo- venci, to je Vaša čast!**“, je s svojimi nauki dvigal kvišku poštenje v narodu slovenskem, ustvarjal je s svojimi spisi moralno močan rod, ki edino more premagati nasprotniški naval. V vseh narodnih potrebah je bil narodu učenik, največ je podaril dragocenih resnic dragim Slovincem v „Drobtinicah“, „ker hlebov učenosti še nimajo“. Ni sloja, za katerega bi Anton Martin Slomšek v več kot tridesetih letih svojega delovanja na polju slovenskega slovstva v svojih spisih ne imel navodil za njegovo srečo.

To, kar je Anton Martin Slomšek kot prvi naš narodno- obrambni delavec začel — to je program in delo naše „Slo- venske Straže“. Ona prevzema njegovo zapuščino in kar je pred 50 leti eden delal, to naj nas sedaj v počaščenje blagega njegovega spomina dela sto in sto! „**Slovenska Straža**“ kliče ob 50 letnici smrti Slomškovi, vse Slovence in Slovenke k najslovesnejši pro- slavi spomina slovenskega apostola, sina slovenskega kmeta iz Ponikve, Antona Martina Slomška. Ta spomin naj do zadnje slo- venske koč obudi spomin Nanj in utrdi Njegove nauke. **Vse priredbe v letošnjem letu naj se vrše v imenu Njegovem.** Ob 50 letnici smrti Antona Martina Slomška naj se zasvetijo vsem Slovincem, ki so blage volje, besede Slomškove:

„**Pomagajmo pošteno in iz vseh moči k sreči domovine!**“

Sedaj pa v imenu Antona Martina Slomška na delo vsi, da bo kmalu mogoče obhajati oni veliki praznik, katerega je ob koncu svoje pesmi „Iskrenim Slovincem“ proroško gledal Anton Martin Slomšek:

„Veseli god Sloven'je oživljene!“

V Ljubljani, 30. marca 1912.

Za osrednje vodstvo „Slovenske Straže“:

Prof. Evgen Jarc,
državni in deželni poslanec
t. č. predsednik.

Ivan Štefe,
urednik „Slovenca“
t. č. tajnik.

Za Štajersko:

Dr. Karol Verstovšek,
državni in deželni poslanec.

Za Koroško:

Dr. Lambert Ehrlich,
profesor bogoslovja.

Za Primorsko:

Dr. Jos. Hohnjec,
prof. bogoslovja.

Josip Fon,
državni in deželni poslanec.

li imate že velikonočni razglednici „Slovenske Straže“?